

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Controversiarvm Praecipvarvm In comitiis
Ratisponensibus tractataru[m], & quibus nunc
potissimu[m] exagitatur Christi fides & religio, diligens, &
luculenta explicatio**

Pighius, Albertus

Parisiis, 1549

XIII. De votis monasticis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-29467

DE VOTIS MONASTICIS.

nire de scripturis canonicis, vt nunc miselli homunciones quidam, execranda impudētia, diuinarum scripturarum omnium, atque adeo sacri spiritus le Aristarcos & censores constituant, easque pro suo ingenio ac spiritu in classes distribuant ac distribuunt: quasdam, etiam refecantes ad viuum alias, eorum authorum pernegantes, sub quorum nomine lectas constat ante annos quaterdecies centenos à catholica ecclesia, homines, vt in aliis plerisque corrupti mente, & reprobi circa fidem, ita hac in re intolerandæ temeritatis, presumptionis & superbiæ exagitati spiritu. Non sic, inquam, ille. Sed catholica, inquit, Christi ecclesia pro canonicis habet. De cuius hac de re sententia, etiam definitio tertij Carthaginensis concilij, cui idem beatissimus Augustinus interfuit, nos certos reddidit, cuius decreto. x l. v l. i. vterque Machabæorum liber connumeratur inter scripturas diuinas & canonicas. Sed his obiter, aduersariorum de diuinis scripturis, perstricta sit censura temeritas.

DE VOTIS MONASTICIS. CONTRA- *uersia decima- quarta.*

Vò clarius intelligas, qualis sit aduersariorum de his sententia, hoc primum fac cogites lector, quantum merito fidei illi habendum sit, qui suæ ipsius patrocinatur pietudini, suæ perfidiæ, libidini, ac impudiciæ. In Nicæno concilio, cum tractaretur de indicenda sacerdotibus & altaris ministris perpetua continentia, etiam ijs qui mariti admissi ad ministerium fuerant, & in eam ferè sententiam inclinarent patrum sententiæ vnus Paphnutij illi con-

tradi

radicentis, magni merito momenti, magnæq; authoritatis
est habita sententia, propterea, quod cū ipse egisset, atq; age-
ret vitam cœlibem, videri nō poterat suo ea in re patrocina-
ri affectui: sed vnam veritatem, & publicam vtilitatem respi-
cere nemini erat dubiū. De Luthero hoc palam est & noto-
rium: vt male pœnitens emissi ante annos multos vori, quo-
deo se obstrinxerat seruire in instituto vitæ monasticæ secū-
dam beatissimi patris Augustini præscriptum & regulam,
velut canis sit reuersus ad vomitum, & sanctimoniali (quam
miseram miser secum pertraxit in perditionem & interitum)
incesta copulatus libidine, quo & illius, & suæ blandiretur
cœteritæ consciētia, & diu noctuq; obstreptentis sibi recla-
mantisq; obiurgationem intolerabilem quomodocunq; cō-
pesceret, & aduersus eandē sese obduraret, aut certe, suæ
nares obturaret, atque vlceri hærenti in intimis cordis pe-
teralibus, sane quā dolorifico, vel sensum doloris, vel ano-
dynis quibusdam aut torporiferis pharmacis, vel adimeret,
vel mitigaret, & crustam qualitercunque induceret: cœpit,
excusationes in peccatis querere: cœpit docere vota monasti-
ci, continentia perpetua, paupertatis voluntaria, atq; obe-
dientia, esse stulta, libertati christianæ cōtraria, impossibili-
aque adeo impia, Irrita proinde, & nullius apud deum mo-
menti & efficacis, nec obligare quenquā, aut libertatem cui
quam, quæ ante vota emissā fuerat, posse adimere. Hoc vnū
omnibus viribus agens, vt quā plurimos vnā secū in perdi-
tionē pertraheret, quasi cum multis leuior futura sit illi dam-
natio. Accurrerunt ad hunc, velut proposito pileo seruos ad
libertatem euocantem, quotquot idem vitæ institutum pro-
fessi & pertēsi, carni & sathana, quā Christo, auscultare malue-
runt: & contēpta quā deo præstiterunt fide cōtraria fide se ob-
strinxerunt incastis (quibus se copularunt) & sathana. Et hi
primi & præcipui noui huius euangelij assertores & euange-
lizæ facti sunt, quo dignū haberet patella cooperculū. Qui
bus, quanta merito fides, hac præsertim in controuersia, adhi-
beri debeat, existimo vel cæco esse perspicuū. Si, vt ille Paph-
rius, cœlibatū integre & sincere colentes, suaderent his *tentia esse*
apud quos est gubernādē ecclesiæ authoritas, vel nō admitte-
re vota continentia perpetua & monastica, vel permittere sa-
cra, sed e-
cordibus & altaris ministris coniugia, credi possent publi-
tā impia.

B iiij

DE VOTIS MONASTICIS.

ex utilitatis respectum habere. Nūc, quid merito de ipsis credere omnes debeant cui obscurū est? Ne tamen rationes suas irrefragabiles scripturas, diuinorumq; eloquiorū oracula, sine fine iactitent, & iis velut fumis perstringere & fascinare pergant infirmiorum oculos, & sibi ipsis frustra blandiri, etiam hic subiiciemus, quicquid afferunt, & afferre possunt in excusationem aut defensionem suae impietatis & perfidiae, & orthodoxam catholicamq; veritatem, quanta fieri poterit, euentia & breuitate astringere conabimur.

Ratio prima.

Itaq; q̄ monastica vota, & in primis, cōtinētia p̄petua, aduerterentur dei ordinationi & mandato, hoc pacto conantur astringere.

Esse siquidem volunt mandatum dei, ut propter fornicationem vnusquisque suam vxorem habeat, nec solum mādātum, sed etiam creationem atq; ordinationē dei hos cogere ad coniugium, qui sine singulari dei opere non sunt excepti, nec posse voti obligationem hoc mandatum dei soluere, licet ritum proinde affirmant votum castitatis perpetuae, veluti

Secunda.

li dei mandato aduersarium. Deinde, Cū natura voti hoc habeat, quod esse debeatur repossibile: item, & voluntarium, sponte & cōsulto susceptū, propter priorem partem, omnes: propter sequentem, parum multo maximam monachorum & vouentium, à votorū obligatione esse liberos pronunciant: quod enim castitas, veluti homini impossibilis, res votiuā non sit, per se notū existimāt.

Tertia, & praecipua.
concludens
quod sunt
cultus im-
pu.

Addunt rationem tertiam, quae vniuersum monasticę vitę institutum complectitur. Omnis, inquit, cultus dei, ab hominibus sine mandato dei institutus, & electus ad promerendam remissionem peccatorum, impius est, & blasphemus in Christum: eodem dicente, frustra colunt me mandatis hominum, & docente Paulo. Non observationibus & cultibus excogitatis ab hominibus, sed per vnā fidem, qua credimus deum placatum & propitium propter Christū, nobis gratiam iustificationis contingere: quo & alia plerūque, de iustificatione quae ex fide est, congerunt, quae suprà satis excusimus. Singulariter autem illum Pauli locum in Apologia virgē. Euacuati estis à Christo, qui in legē iustificamini. Sed cum expectent vota monastica, eoque sine emittantur, quia existimant vouētes ea placere deo, & per eadē eius impetrare gratiam, illi quae se commendatiores reddere: sequitur eadem, im-

pos esse cultus, irrita, & nullius efficacia.

Cætera, quæ in confessione verbosè congerunt, ad rei sum-
mam nihil faciunt. Nam falsas quorundam de hoc vitæ insti-
tuto persuasiones, vel perstringunt, vel fingunt, & debacchã-
ntur in nonnullorum monachorum vitia, quasi ipsi ab omni
peccato mundi sint. Vt cunque tamen, ea sic expungere & eli-
minare oportuit, vt nihilominus nobis salua maneat doctri-
na sana & catholica.

In Apologia, quam nuper multo auctiorem, nõ paulo etiã
potiorem ediderunt, ea, quæ primo erat edita, nouissimã illi
rationi vehementer & verbosissime insistentes, ad tedium
eque eadem iterant atq; reiterant: Quorum summa in hoc
est, quod sola fide nobis contingat peccatorum remissio, &
iustificatio gratia. Opera bona, eo non valere. Sed nec bo-
na esse vlla, nisi quæ à deo præcepta sunt. Atque ea ipsa ideo
necum facienda, quia à Deo præcepta sunt. Si quæ præterea
sunt, nec bona ea, nec vtilia esse. Proinde, de facultatum &
fortunarum suarum desertione distinguẽtes. Quædã, inquit,

sunt, sit sine mandato Dei, & hanc non probat Christus. Nã *Vt nihil*
opera nostra à nobis electa, sunt inutiles cultus. At vrgẽte vi *velint pro*
persecutionis tyrannicæ, vel abnegare Christũ, vel fortunas *bari a deo*
deserere: tunc vt præceptam à Deo, dicunt esse bonã & *quod ab eo*
valem. Quod si insuper eo respectu quedam fiant, quæ præce- *de præce-*
pta nõ sunt, sed sunt electa à nobis, vt diuinã illis offẽsam pla- *piũ nõ est.*
nemus, atque impetremus misericordiam & gratiam: iã per- *Quicquid*
nitiosa atque impia esse, ex doctrinis demoniorum profecta *a nobis as-*
& in Christum blasphema. Quo respectu, cum & vota illa sic *sũptũ cau-*
et vniuersi illius monastici instituti obseruantiam sit in cõsa impetrã-
do, indubitatum, & notorium: hinc sequitur illa eorundem *de diuine*
de eisdem censura quam audisti, & sentẽtia. De qua vna, pẽ. *miseri cor-*
det vniuersa inter illos & nos controuersia: & nõ de quẽstio *die & gra-*
tias nouem aut decem, quas in Apologia introducũt huic *tia, id esse*
instituto impertinentibus, de quibus, per nos licet vt dispu- *impium.*
nere quibus cum voluerint: Nobis, hic de dubiis cõtrouersis,
vt impertinentibus disputare animus nõ est, sed tantũ tue-
ri & asserere catholicæ ecclesiæ de votis monasticis, & eo vi *catholica*
instituto, certã indubitatãque sententiã. Quæ, vt pau *sententia*
ca dicam, hoc habet, eadem esse licita, sancta, Deo accepta, *de votis*
meritoria vitæ æternæ, & etiam valentia ad impetrandã Dei *monastici*
gratiam, & corã Deo obligatoria: nec posse sine mortali pec-

DE VOTIS MONASTICIS.

cato, & certissima damnatioe deferri. Proinde esse falsissima, quæcunque contra dicuntur ab aduersariis.

Aduersa Sed quo clarius hæc intelligantur ab omnibus, hoc in pri-
riorū sentē mis ad mentem reuocandum est, quod iam ante in cōtrouer-
tia, ex qua sia de traditionibus humanis euidenter demonstrauimus: ut
li principio uersa attestante scriptura euidentissime falsum esse, quod hic
pēdeat. aduersarij primi principij loco assumunt in præfenti contro-
uerfia. Non solum inutiliter, sed etiam impie fieri, & ad Chri-
sti contumeliam pertinere, quādo nostra sponte eligimus &
facimus quædam, ad quæ lege diuina alioqui nō tenemur, ea
opinione & confidentia, quia existimamus illa placere deo,
illis prouocare eius erga nos misericordiam, gratiam & be-
neuolentiā promereri. Ex quo velut, principio, cū vniuersa
aduersariorum hac de re sentētia pendeat, eadē certitudine
atque euidētia patet, qualis ea sit. Cū nō possit esse verior
aut certior conclusio demonstratiōis, suo, ex quo pēdet, prin-
cipio. Nec opus foret eandem hīc traducere aliter.

Demōstra Quo tamen certius intelligatur, ea esse, quam nos explica-
tur ea esse uimus, catholicæ ecclesiæ de votis mōasticis verissima & cer-
quæ expli tissima sententia, inde nobis auspicandum est. Non posse di-
cata est, ca nari hæc vota ab aduersariis, simpliciter, quia vota sunt cūm
tholica ec sub omni lege vsum votorum receptū fuisse cōster, & certo
clesiæ, ve- persuasum hominibus, quod Deo accepta fuerint. Qui & ip-
risuma & se, se eadē requirere & exigere testatus est, dicens. Cū votū
certissima voueris domino Deo tuo, nō tardabis reddere, quia regnat
sententia. illud dominus Deus tuus. Et si moratus fueris, reputabitur ti-
Votū lici- bi in peccatū. Si nolueris polliceri, absq; peccato eris. Quod
tū, & acce autem semel egressum est de labiis tuis, obseruabis & facies,
ptum deo, sicut promisisti domino Deo tuo, & propriā volūate, & ore
quā dū præ tuo loquutus es. Ex quibus verbis, etiā illud ipsum euidenter
ceptum nō dānatur aduersariorū axioma & principium. Nam cū vota,
sir. præceptum Dei non habeant (sunt enim spontaneæ obliga-
tiones, quibus seipso astringūt homines, & possent nō voue-
re) tamen ea Deo accepta esse & placere, nūc inducitur testi-
monio.

Res voti- Receptæ eiusmodi de votis, etiā ante legem, fidei, testimo-
uæ quæ. nium habemus in Iacob patriarcha. Sicut sub lege Nazarepo-
rum, & alia, pro cuiusque arbitrio.

Res votiū, hoc est, quæ recte vouebantur Deo certa lege
præscriptæ nō fuerūt apud veteres, nec apud nos sunt, sed in
vniuersum

universum, quicquid quisque Deo placere, & ad honoré ei⁹
 merere existimavit, seu ad oblationes, sacrificia, divinū cultū,
 & Dei servitiū quomodocūque pertinet, seu etiā ad vouen-
 tiā sanctificationem, seu ad proximorū utilitatem conferens
 & subferiens, id licite voueri poterat, & votum erat coram
 Deo obligatorium, ut tres hos velut scopos vouentium, & *votorū ob-*
 iuramentū possis constituere, nempe Dei cultum & hono- *ligationi*
 rem, nostri sanctificationem, & proximorum charitatem. *(quæ ex*
 Votorum autē obligationi, ut quæ, ex naturā, non ex Mo- *natura, nō*
 rali lege dependet, nihil à Christo detractum est, sed ut om- *ex lege mo-*
 nia & eorundē vsum magis perfecit: cōsummatoria, abso- *saica depē-*
 lutoria, perfectiorāque proponēs hominib⁹, præ illis veteri- *det.) nihil*
 bus & hostiis, caremoniis, quib⁹ Deus à nobis nūc coli vult. *detractum*
 Recte ergo etiam nūc voueri potest, quicquid illi rectē of- *à Christo.*
 ferre possumus, atque eius gratificandi studio facere, quāvis *Quæ er-*
 etiā absque eius offensā id ipsum potuissimus omittere: ita ut *go, etiam*
 nostro in arbitrio positū fuerit facere, & non facere. Si enim *nunc rectē*
 volueris, inquit, polliceri, absque peccato eris. Quod semel e- *vouere pos-*
 pressum est de labiis tuis, observabis & facies, sicut promissi- *simus.*
 si domino Deo tuo, & propria volūate & ore loquutus es.
 Et quia nemo sanæ mentis offert Deo, eius gratificandi stu-
 diū, quod illi non placere, aut displicere certū est: nemo re-
 ste vouet, quod per se illicitum est: Sed nec licita quidem re-
 ste vouemus omnia. Sunt enim licita quædam, de quibus di-
 cit Apostolus, quod nō expediāt, & quæ præstat omittere quā-
 facere. Licet etiam imperfectiora quædam, quæ & si pro tē-
 pore & persona expediāt, meliori tamen, & Deo gratiori, ac-
 ceptiorique, impedimēto sunt: Quæ Deo vouere, nec ad no-
 stram utilitatem, nec ad illius honorem pertinerēt, sed cōtra
 ad eius inhonorationem potius. Eset enim hoc, eius gratia,
 & meliora sibi que gratiora, perfectiorāque nos vocātis, pro-
 vocantisque, si forte nos ea dignaretur, obdere pessulū: & se,
 obligatione obfirmare, ne vocanti pulsantique sit audiēs. Li-
 cet soluto, & ei qui sui iuris est, vxorem ducere, & liberis ope-
 ram dare: sed Deo hoc ipsum vouere non licet, ne aduersus
 ipsum se obfirmare velle videatur, si forte dignaretur illi in-
 spicere, atque elargiri perpetuæ continentię gratiam. *Recte*
 Recte proinde à scholasticis definitur votum, quod sit me- *scholastico*
 moris boni Deo facta promissio. Et bonū sit quod voueatur *rum de-*
 oportet: & ut melius sit ipsum fieri quā non fieri. Absesse ita- *finis.*
 que

DE VOTIS MONASTICIS.

finis. que necesse est etiam alterius cuiusque iniuriā: nec alteri de
votū, me- bito praeiudicare officio. Vnde illa Num. 30. de voto mulie-
loris boni ris, sub viri, & puellae sub patris potestate constituta distinctio.
deo facta Et quia est promissio, hoc est, spontanea & voluntaria obliga-
promissio. tio, sit quoque de re possibili necesse est, cum ad impossibile
expensio se obligare possit nemo, nec obligari à quoquam. Age nec
professio- ad hanc rationem expendamus professionē monasticā: quo-
nis mona- euidētius pateat, licita ne sit, an illicita: Deo accepta, & co-
sticā, ad rā eo obligatoria: an verò apud eū nullius momēti, & irrita.
nunc cōsti- In primis hoc ad memoriā reuocandum est, cuius paulo
tuta prin- ante meminimus, falsissimā esse, & vniuersae diuinæ scriptu-
apia. rae, Christo, prophetis, apostolis, vniuersae denique ab ipso
mundi initio deo fidelium ecclesiae consentienti & certissi-
mā fidei pugnantem aduersariorum sententiā, quam & hic,
& saepe alibi, velut primi & certissimi cuiusdam sui Euan-
gelij principij loco proferunt, & inculcāt: Nullum opus bonum
esse, & acceptum deo quod ab ipso praeceptum non est. Cete-
ra omnia nullius apud ipsum fieri. Et si qua sine dei praece-
pto, quae ipsi elegerimus à nobis fiant, quia illi placere existi-
mamus, quia eius offensam illis placare quaerimus, eius impe-
trare misericordiam & gratiam, esse impia: & in Christi bla-
sphemia: ex doctrinis daemoniorum profecta. Imò daemoni-
cam hanc esse, & in deum atque omnes eius sanctos blasphemiam
assertionem: nec quicquam esse, quod magis euidenter
impudentēque vniuersae, quanta est, diuinæ scripturae aduer-
setur, suprà fecimus euidentissimum.

monastica Constat proinde, nō propterea damnablem esse monasti-
professio- cā professionē, quoniam, cum dei praeceptū nō habeat, assu-
nem nec tur à profitētibus: quia deo accepta creditur, & valere ad sa-
quia vltro tis faciendum pro peccatis nostris, & diuinā impetrandā gra-
non praece- tiam. Cum in vniuersum, etiam omnia quae assumuntur voti,
pta assumi demerendi dei gratia assumantur: atque ea intentione acci-
tur, nec spectu, quod deo ea placere existimamus, & per ea impetretur
quia deo eius gratia & misericordia: tamen si praeceptū nullū habeant
accepta d Imò, haec est votorum apud deum singularis gratia, quod
vonētibus cum nobis liceret illi nō offerre quod offerimus, nobis ta-
creditur, mē detrahimus quod illi offeramus gratiores obsequio. Non
malā esse. quod necessitatis est, & de quo quis merito dicit sibi. Vnde
votorū in hi, ni fecero, eiusmodi nō habet gratiam: Et si euangelizauerim
hac singu- inquit ille, nō est mihi gloria: necessitas enim mihi incubat pe-
cuni

mihi est, si non euangelizauero. Sed in hoc credebat si
gratiā haberi apud deum, & singularem mercedem repositā
apud deū, quod cū ei liceret sumptum accipere ab his quibus euā-
gelizabat, gratis tamen, & sine sumptu euangelium doceret.
Restat ergo, ut si illicita sit monastica professio, & qualem
faciunt aduersarij: ex re ipsa quæ in ea vouetur, talis sit:
ipsa, inquam, voti materia: quia in ea vouetur deo, quod deo
non voueri offerrique non possit, secundum rationem pau-
lente explicatam: Cū nec ex voti natura in vniuersum,
neque ex vouentium intentione tali, quæ vota illicita & dā-
nabilia faciat, talis sit.

Eorum autem, qui deo vouent aliquid, alij suum aliquid, a-
lii seipsos deuouent, quemadmodū ille Origenes hom. xxv. ob-
seruat. Leuiticum pulchrè explicat, habens in hæc verba. Alij, in-
quit, viros, aut arietes, aut domos, aut alia eiusmodi ratione
vota, deo offerunt. Ille verò qui appellatur Nazareus, muni-
cipium voti, seipsum deuouet deo. Hoc est enim votum, quod super
votum est. Nam filium offerre, aut filiā, aut pecus, aut
predium, hoc situm extra nos est. Seipsum verò offerre
deo, & non alieno sed proprio labore deo placere, hoc est
perfectius & præminentius votis omnibus: quod qui facit,
imitator Christi est. Et post aliquanta: Qui in castitate viu-
it, corpus suum vouit deo, secundum eum qui dixit: Virgo au-
tem cogitat, quomodo sancta sit corpore & spiritu. Nam &
hoc ipsum, quod dixit, sancta, ad hoc respicit. Sancti enim di-
cuntur, qui se vouerunt. Nam & aries, verbi causa, si vouetur
deo, sanctus appellatur, quem tonderi ad communes vsus nō
licet: sed & vitulus, si deuotus fuerit deo, sanctus nihilomi-
nus appellatur, nec licet eum iungi in opus cōmune. Ex hoc
colligimus, quid sit, hominem seipsum vouere deo. Si te vo-
ueris deo, imitandus tibi est vitulus, quem non licet huma-
nis operibus deservire: nihil facere, quod ad homines, & præ-
sentem vitam pertineat: sed quicquid ad animam pertinet,
& diuini cultus obseruantiam, hoc & agendum & cogitan-
dum tibi est. Hæc ille Origenes.

Itaque, cū omni voto quid offertur, dedicatur, sanctifica-
turque Deo atque eius cultui, votorum materia est, quicquid
tale est, quod eius cultui seruire, applicari, dedicarique pos-
sit. Et cū nihil offerre, deuouere, micipareque Deo, atque eius
cultui, quā nos ipsos possumus gratius, (nihil enim tam à nos
bi-

*laris gra-
tia apud
deū, quod
vltro assu-
muntur.*

*non item
ob re quæ
vouetur,
imo, esse o-
mnium voto-
rum perfe-
ctissimum*

DE VOTIS MONASTICIS.

bis Deus, quàm nos ipsos ex petit,) palà est, votum illud quo hoc facimus, omnes prorsus votù excedere. Se ipsum Deo offert, dedicat ac deuouet, qui non solum seruituti mundi, carnis, diaboli, contrariorum illi dominorum, se subtrahit: (ad quod omnis Christianus tenetur) sed qui planè ab illis, quantum licet, & quàm longissimè, recedit: carnem cruciungit, pediat, mortificat: & non solum illi non indulget illicita, sed etiam interdicat licitis: vt quàm minimum possit, sed absolutè sit regnum spiritus. Mundo & omnibus quæ ad eū pertinet, prorsus renūciat, & semetipsum etià sibi abdicat, quo totum in se, Dei sit Quod quò perfectius qui faciūt, & voto faciūt, seque aduersus humanæ voluntatis incōstantiam, mobilitatem, negligentiam, torporémque velut vinculo quodā alligant, quo perpetuo admoneantur stare in procinctu, in acie aduersus contrarias inimicāsque phalanges, tanto certū est eorum studium & votum esse eminentius, Deoque grates.

Tres autem præcipuè partes in se cōplectitur professio monastica, Continentiam perpetuam, Paupertatem voluntariam, & obedientiam quæ seniori exhibetur secundum regulam, propter deum.

expensio eiusdem secundum singulas partes quas includit. Qui se castrat, & eunuchum facit propter regnū dei, & ca-
ste vivere se voto obligat, hic, inquit, ille Origenes, corpus suum deo deuouet, secundum eum qui dixit: Virgo autem coniugatur, quomodo sancta sit, corpore & spiritu. Grata proinde est deo istiusmodi ex nobis victima, istiusmodi oblatio & votum: & vberem pro eo mercedem nobis per prophetam re-promittit. Nō dicat, inquit, eunuchus, ecce ego lignū aridū, quia hæc dicit dominus eunuchis, qui custodierunt sabbata mea, & elegerunt quæ ego volui, & tenuerunt fœdus meum: dabo eis in domo mea, & in muris meis locum, & nomē me-
lius à filiis & filiabus: nomen sempiternum dabo eis quod nō peribit. Hi sunt illi eunuchi, de quibus apud Matthæū Christus, speciali diuinæ gratiæ munere: Neque enim omnes inquit, capiunt verbum istud, sed quibus datum est. Sunt enim eunuchi, qui de vtero matris sic nati sunt: & sūt eunuchi, qui facti sunt ab hominibus: & sunt eunuchi, qui semetipsos castrarunt propter regnum cœlorū. Qui potest capere, capiat.

Itaque ad postremam hanc eunachizationem (vt ita loquamur) velut perfectiorem, quàm quæ vulgo hominum, præcepto imponitur, exhortatur eos qui ad perfectiora cōtendūt.

Eunuchi,

Eunuchi, inquit ille Origenes, nunc abstinentes se à venere is
 sunt appellandi. Eorum autem qui se continent, differentia
 tres sunt. Et quidam quidem frigidiores sunt præ cæteris vi
 ribus, de quibus rectè dicitur. Sunt quidam eunuchi, qui de vte
 matris suæ nascuntur sic. Quidam autem continentes sunt
 propter verba hominum, quorum concupiscentiam virilem
 præcidit, non verbum diuinum, sed verbum hominū: ut pote
 qui philosophati sunt apud antiquos in gentibus, aut apud
 eos qui prohibet nubere apud hæreses. Isti sunt eunuchi qui
 ab hominibus fiunt. Qui autem suscipit verbum viuū & ef
 ferat, & acutius super omnem gladium bis acutum, & gladiū
 suū, sicut ait apostolus, & præsciderit concupiscentiam
 suam, corpus suum non tangens & hoc fecerit, non incita
 tur propter timorem hominum, neque propter laudem hu
 manam, sed ob solam spem regni cælestis, isti sunt qui castra
 verunt, & eunuchos fecerunt seipsos propter regnum dei.
 Magna proinde res est, propter regnum dei se castrare, & eu
 nuchum facere. Quod non capiunt omnes, sed quibus datū
 est. Datū est autem omnibus, qui eiusmodi gratiam sibi pe
 tunt à deo. Hæc ille Origenes.

In cuius, atque adeo, in ipsius Christi quæ tractat verbis, Quæ eni
 hoc obseruabis iterum, non esse blasphemiam in Christū, eu
 nuchum se facere propter regnum celorum: tametsi præce
 ptum dei non habeat. Ut nusquam non perstringatur euidē
 tum atque impudentissima falsitas axiomatis illius, quod
 nusquam non, ex suo Euangelio secundum Lutherum, velut
 primū, certum, euidensque principium nobis producant
 aduersarij, idque tam confidenter, ne dicam, impudenter, ut
 in Apologia sua, Christum aduersus nos velut in suum Eua
 gelium contumeliosos iuuocent, quod illi audeamus cōtra
 dicere. O Christe, inquit, quandiu feres has contumelias,
 quibus Euangelium tuum afficiunt hostes nostri? Quod iu
 stissima ratione aduersus illos ad Christum clamat catholica
 eius ecclesia, cuius clamorem indubie aliquando exaudiet.

Ioannes, ille domini præcursor, seipsum eunuchū fecerat
 propter regnum dei, nec tamen eius faciendi vllū præceptū
 illi factum ex scripturis proferent. Ergo impius ille fuit, &
 blasphemus in Christi misericordiam & gratiam? Ipse, Chri
 sto teste, regno celorum vim intulit, & quasi vi illata rapere
 aggressus est. Ergo ignorauit mediatoris propitiatorisq; gra
 tiam?

Quos eu
 nuchos
 probet
 Christus.

Quibus de
 tur, eunu
 chum esse.

Quæ eni
 denter,
 christi ver
 bis perstri
 gatur do
 ctrina ad
 uer sario
 rum falsi
 tas.

ut quo
 que, Ioan
 nis Bapti
 stæ exem
 plo.

DE VOTIS MONASTICIS.

Quamenu
denter pu
gnent cum
Christo, et
eius Evan
gelio.

tiam? Ergo suis illis tam strenuis laboribus, tam rigido in se
vitæ instituto, ipsum debere credidit? sua opera, propriatorem
fecit, & Christum ignoravit? Quid his hominibus aut dices aut
facies? Christus ipse singulariter commendat eos, vel ma
gnificentius aliquid & sublimius agentes, quam quod capi
posset à vulgo hominum, qui seipsos castraverunt: non, qui
castratur ab aliquo alio: idque propter regnum celorum af
sequendum faciunt. Et hi contra affirmant: quicquid eiusmo
di, ipsi nos, propria electione assumimus, propter regnum dei
assequendum, & divinam promerendam erga nos gratiam ac
benevolentiam, esse impium, & ad Christi pertinere contum
eliam: affirmant eos qui seipsos eunuchos faciunt, propter
regnum dei, esse impios & blasphemos in Christum. O Chri
ste diu feres hanc tam execrandam in sanctam doctrinam tuam,
in te, in sanctos tuos omnes, contumeliam? Et interim Chri
stiani homines, scilicet, pro singulari sua & Christiana mode
stia, nebulones appellant eos, qui authores fuerunt contum
elie impiissimi horum dogmatis, re ipsa demonstrantes cu
ius sint discipuli: eius nimirum, ex cuius spiritu istiusmodi pro
cedunt in fratres Christianos convitia. Quorum vi ego
eos hic commonefacerem, me coegerunt impudentissima
illa sua ad Christum (cuius Evangelium hostiliter impugnat)
adversum nos exclamatione. Sed ut ad institutum recur
rat oratio.

ex christi Certum est, ipso doctore Christo, esse Deo gratissimum, non
verbis cui solum servare castitatem perpetuam, idque propter regnum
denter con celorum facere, tametsi divinum præceptum non habeat, imo
stare, con sibi eius faciendi necessitatem quandam imponere, & seipsum
tinentia eunuchum facere. Eunuchi sunt, non omnes qui continent
perpetua sed qui necessario continent. Quos verò Christus laudat, si
votum pro sunt, qui seipsos tales fecerunt, sibiipsis eam continendi ne
pter regnum cessitatem spontanea obligatione, & voto imposuerunt.
celorum, ut Origenis supra citatis verbis dicam, qui ut in castitate
Deo esse uerent, corpus suum vouerunt Deo.

gratissi Certum est ex apostolica definitione, damnationem illis
mum. habere, qui sponsonem servandæ castitatis perpetuæ, aut
damnatio dem datam Deo, violant & irritam faciunt: qui infideles sunt
ne illos ha & mentiuntur, non solum hominibus, sed Deo. Si quem
bere, qui fallere, scelus est: Imperatorem aut Regem fallere, instar læsæ
servandæ maiestatis est: Deum igitur fallere, quanti erit? Si peccaverit
inquam,

inquit, homo in hominem, orabunt pro ipso ad dominum: si autem in deum peccauerit, quis orabit pro eo? Proinde virgines Deo dicatas, si fornicatæ fuerint, non mariti, sed Christi adulteras, ille Cyprianus pronunciat, & ille beatiss. Leo. Ambigi, inquit, non potest, crimen magnum admitti, ubi & propositum deseritur, & consecratio violatur. Nam si humana facta non possunt impune calcari, quid de eis manebit, qui corruperunt fœdera diuini sacramenti?

Ridiculum est autem quod dicunt aduersarij, perpetuam continentiam rem votiuam non esse, quod nostra non sit, aut nostri arbitrij, nostrarumque virium, sed diuini doni & muneris. Quasi non & vniuersum hoc, etiam quod sumus, etiam quod possumus, diuinæ sit gratiæ, diuini doni & muneris. Non sumus, inquit ille, sufficientes cogitare aliquid à nobis, quasi ex nobis, sed omnis sufficientia nostra ex Deo est. Et alter: Omne datum optimum, & omne donum perfectum, desum est, descendens à patre luminis. Sed ille liberalis ac pius pater est, non personarum acceptor, sed diues & munificus in omnes qui inuocant illum. Ipse nemini deest, qui non deest sibi. Dat suam illam gratiam affluenter omnibus, qui eandem spero corde ab ipso petunt. Ipse est sufficientia eorum qui in ipso sperant & confidunt. Qui sperant in domino (inquit scriptura) mutabunt fortitudinem: assument pennas ut aquilæ: current & non laborabunt: ambulabunt & non deficient. Ipse est qui in nobis operatur ut velle, ira & perficere pro bono voluntate. Ipse est, qui dat spiritum bonum petentibus se. Cuius sponsores certum habemus Christum, cui si confideris, fideliter instantique eundem petiuerimus, nos non deerit: nisi ipsa meretur æterna veritas. Si in natura esset virginitas: non haberet meritum: sed quia in natura non est, sed præ naturam, recte de ea affirmat Ambrosius, quod vita sit non humana, sed angelica, in carne præter carnem vivere. Quod ut possis, scire debes cum illo sapiente, cuius donum sit, & illum adire humiliter, confidenter, & fideliter, nec tibi deerit. Orthodoxè sanè, breuiter & luculenter (ut fere vniuersa) dictum Matthæi locum ille Theophylactus explicans. Postquam, inquit, dixerunt Apostoli, melius esse non venire ad nuptias, dicit dominus, magnam esse virginis possessionem: non ab omnibus recte seruari, sed ab his, duntaxat, quorum cooperator est Deus, & quibus datum est. Illis autem datum est,

*castitatis
fidem deo
data vio-
latur.
xpi. xi. li. i.*

*Ridicula
ratio ad
uersario-
rum cur no-
lunt conti-
nentiæ per-
petuam, re-
votiua non
esse quod
diuini do-
ni sit.*

*Deus suffi-
cientia eo-
rum qui i-
pso spe-
rant & con-
fidunt.*

DE VOTIS MONASTICIS,

qui petunt. Petite, inquit, & accipietis. Et post aliqua interposita. Volens autem nos sponte operari virtutē, inquit, qui potest capere capiat. Non enim cogit virginem esse, neque nuptias destruit, sed virginitatem præfert. Hactenus ille. Chrysostomo verò eadem verba Christi explicanti, videtur, ideo Christum induxisse, aut præmisisse duo illa priora eunuchorum genera, ut nobis persuaderet possibilitatem etiā tertii, atque ad ipsum induceret. Posse autem, inquit, perpetuā non seruare continentiam, docet Christus dicens. Sunt eunuchi, qui ex ventre matris ita nati sunt: & sunt, qui ex hominibus facti sunt. Et sunt, qui seipso castrauerunt propter regnū celorum. His omnibus, ad optatam eligendamque inducit virginitatem. Possibile nanque id esse hominibus, hoc fere modo confirmat. Cogita tecum, si aut natura eunuchus esses, aut iniuria hominum sic effectus: quid faceres cum & illiusmodi voluptate careres, & nullam eius carentiæ mercedem consequeris? Gratiarum igitur Deo agas, quia magna præmia, rutilantesque coronas habebis, si ita tua voluntate viues, quædam modum illi necessario, sine aliquo eius præmio: quod multo, quàm illi, tu facilius & iucundius poteris, tum, quia spe retributionis roboraris: tum, quia conscientia virtutis gaudet. Et ad hæc non ita ingentibus cupiditatis fluctibus iactaris. Hæc ille Chrysostomus. Qui etiā hom. xvi. in epist. ad Hebræos habet in hæc verba. Nō oportet inquit, dicere, nō possum continere, &c. Multi non possunt: sed quia nō volūt. Si enim voluerint, omnes poterint. Propterea & Paulus ait: Volentes esse sicut me ipsum. Quia sciuerat, quod omnes poterant esse sicut ipse. Non enim si impossibile esset, hoc diceret: ut autem tales simus, & voluntate, & conatu opus esse consequenter demonstrat. Ita quoque Origenem suprà dicentē audisti, Magna, inquit, res est, propter regnū dei se castrare, & eunuchum facere, quod non capiunt omnes, sed quibus datum est. Datum est autem omnibus, qui eiusmodi gratiam sibi à Deo petunt.

Est proinde Dei dono (quod nemini negat, qui ipsum pie ac fideliter petit) nobis possibilis cōtinentia: & benignus donus etiā sua dona sibi voueri offerriq; grate accipit. Quid ego (inquit ille fidelis Dauid de votis loquēs, quæ Deo, in pensam ædificandi à Salomone filio suo eius tēpli obrulerat) Quid inquam ego, & quid populus meus, ut possimus hæc

continencie
possibilitas
omnibus
qui ad
dei auxilium
conferunt.

ut etiam
dei dona
grate offer
ramus ac
voveamus
Deo.

bi vniuersa promittere? Tua sunt omnia: quæ de manu accepimus, tibi dedimus. Peregrini enim sumus coram te, & adue-
ne sicut omnes patres nostri. Dies nostri, sicut umbra super
terrâ & non est mora. Domine Deus noster, omnis hæc co-
pula quæ parauimus ut edificaretur domus nomini sancto tuo,
in manu tua est: & tua sunt omnia. Scio Deus meus, quod pro-
bes corda, & simplicitatem diligas. Vnde & ego in simplici-
tate cordis mei, lætus obtuli vniuersa hæc. Et populum tuum,
qui repertus est hic vidi cum ingenti gaudio tibi offerre do-
naria. Domine Deus Abraham, Isaac, & Israël, patrū nostro-
rum, custodi in æternum hanc voluntatem cordis eorum: &
semper in venerationem cui, mens ista permaneat. Agnoscit,
ut vides, ille, Dei dona esse, quæ & ipse, & populus suus Deo
obvulerant: nec minus Deo grata fuisse eadem, propter sim-
plicitatem cordis, hilaritatemque offerentium, & veneratio-
nem diuini nominis non dubitat. Quæ tamen & ipsa, esse do-
na spiritus sancti & inesse nobis à Deo, æquè certū est. Quid
igitur prohibet, perpetuam continentiam rem votiuam esse,
si sit donum diuini spiritus?

Certe vniuersa ita habuit, accepit, & intellexit ab initio
Christi ecclesia: & qui eandem Deo vouerunt, non nisi dam-
nabiliter posse respicere retro & reuerti ad nuptias, omnium
orthodoxorum, sanctorumque patrum est cōcors sententia. *scilicet præ-*
Quam, ut ex doctrina & traditione Apostolorum ipse testi-
ficetur & affirmit Dionysius, paulo post audies. Ignatius di-
scipulus, seu collega, seu discipulus, epistola octaua, qua sin-
gula penè membra ecclesiæ, suorum officiorum admonet, sic
etiam Deo sacras virgines compellat. Virgines, inquit, agno-
scant, cui se consecrauerunt. Certum est proinde etiam tunc
fuisse quàm plurimas, quæ virginitatem suam consecrauerāt
Deo, quas sui voti, suæque fidei admonet. Origenis paulo an-
te audisti testimonium. Audisti quoque & Cypriani, qui lap-
sus à voto, non mariti, sed Christi adulteras pronunciat. diuini
Hieronymus, eandem sententiam, ex verbis Apostoli confir-
mat & aluit. Et si, inquit, nupserit, virgo, non peccauit. Non
illa virgo, quæ semet dei cultui dedicauit. Harū enim si quæ
nupserit, habebit damnationem: quia primam fidem irritam
fecit. Si quis autē de viduis hoc dictum obiecerit, quāto ma-
ius de virginibus præualebit? cū etiā his non licet, quibus
aliquid licuit? Virgines enim quæ post consecrationem nu-

catholica

ab initio

ecclesiæ cō-

sensus præ-

dictis sen-

tentia.

et quod o-

bligari vo-

to continē-

tia, nō pos-

sunt nisi dā-

nabiliter

aspicere

ad nuptias

testes eius

Dionysius.

Ignatius.

Origenes.

Hierony.

DE VOTIS MONASTICIS,

Augustinus. pserint, non tam adulteræ, quàm incastæ sunt. Hæc ille. Augustinus, nec ob lucrandum salutem proximi, licere docet uxorem ducere ei, qui continentiam deo vouerit. Nullo enim modo debet, inquit, ista compensatione peccare, ut ideo credat uxorem sibi esse ducendam, quia promisit quæ nuptias eius appetit, se futuram esse Christianam. Quod enim cuique antequam vouisset licebat: cum id se nunquam facturum vouerit, non licebit: si tamen id vouerit. quod vouendum fuit, scilicet perpetua virginitas. Et post pauca interposita. Hæc ergo, & si quæ alia sunt, quæ rectissimè vouetur, cum homines vouerint, nulla conditione rumpenda sunt, quæ sine illa conditione vouerunt. Quia & hoc dominum præcepisse intelligendum est. Vouete & reddite domino Deo vestro. Vnde Apostolus de quibusdam qui continentiam vouent, & postea nubere volunt, quod eis antequam vouissent utique licebat. Habentes, inquit, damnationem, quoniam primam fidem irritam fecerunt. Nihil igitur expedit, quod illicitum est, & nihil quod prohibet dominus, licitum est. Hactenus ille.

Basilii. Magnus ille Basilii, etiam horribili exemplo atque exitu Ananiæ & uxoris eius nos admonet, diligenter perseverare in his quæ Deo obtulimus ac vouimus. Nam cuique ab initio, inquit, quod vitæ genus cupiat, modo concessum, hoc imitare ac optare licet, siue in matrimonio, siue cœlibem vitam agere. Quando verò, se Deo authorauit semel per vitæ continentiam, ac perpetuam castitatem, hoc detrectare non licet, nec aliter quàm aliquod munus aut hostiam Deo sacrâ, sese deo custodire: ne sacrilegij nos dominus accuset, si dicatû ei corpus, rursus rebus profanis, & communis vitæ ministerio fordidauerimus.

Ambrosii. Diuo Ambrosio etiâ iusta causa sacerdoti videtur, ob quam se martyrio exponat, ut contradicat ne virgo Deo sacrata nunc datur nuptui.

Gregorius. Beatus Gregorius, anathematis mucrone cõfodit eos, qui sibi copulant eiusmodi. Aduersus quos, etiam legum Imperialium vigeat seueritas. Siquidem Iouinianus verò Christianus religiosissimusque Imperator legem tulit, per quam capitali sententiæ subiacerent, qui sacram virginem nuptiali thoro violare auderent.

Iouiniani lex. At aduersarij nostri, magnum Deo obsequium se præstare videri volunt, si sanctimonialem abstractam è sancto vitæ instituto

instituto prostituant, aut incesta copula coniungant sacerdoti aut monacho. Quorum dux ille princeps quę Lutherus Evangelicę sanctimonię puritatisque assertor, non dubitat publice affirmare, æquę non esse arbitrij sui, se abstinere ab abusu & coniunctione scēminę, quām non est arbitrij sui, mas sit, an scēmina. Et forte vera de se prædicat, ut quise totum iam dudum mancipavit sathanę: atque illi organum atque instrumentum per omnia obsequentissimum exhibet. Aduersus quem, etiam Ethnicarum muliercularum & virginum multę myriades consurgunt in iudicio. Quem, qui aduersus euidentem diuinarum scripturarum auctoritatem, & totius ab initio catholicę ecclesię, orthodoxorum, sanctorum, doctissimorumque patrum nostrorum sententiam, hac in re sequi audent, quanti salutem suam faciant, nulli sanę mentis obscurum est.

Philo ille, in ipso nascentis Christianę ecclesię exordio, institutum ac formam vitę eorum describens, qui renuntiati quę huius mundi sunt omnibus, se ipsos Deo proprię deuouerunt: Cum viris, inquit, quos diximus, sunt & scēminę, in quibus plures iam grandęuę sunt virgines, integritatem casti corporis, non necessitate aliqua, sed deuotione seruantes, sapientię studio semet gestunt, non solū animo, sed & corpore consecrare. Et hoc vitę institutū, eo tēpore fuisse diffusum in vniuersas pene orbis regiones prædicat. Quod ut vides, habebat, ut eius cultores, integritatem casti corporis, non coacti per necessitatem, sed sua sponte Deo deuouerent, & voto consecrarent.

Et hæcenus de prima parte monasticę, hoc est, continentię perpetuę, quam sanctam, salutarem, Deo singulariter placitam, & rem voti uam esse, nec nobis impossibilem, cū Dei adiutorio parato omnibus, qui ipsum fideliter implorāt. Quā quisque uouerit, non possit nisi damnabiliter reuerti ad nuptias, quibus sibi ipsi spontaneo voto interdixit: satis nifallor speretque à nobis demonstratum est.

Nullius proinde momenti est ratio aduersariorum aduersus votum castitatis, in qua ponunt, uelut per se notū, eadem continentię esse impossibilem homini, & propterea rem voti uam non esse. Cui cum addunt votum, obligatorium, voluntarium esse oportere, hoc est, sponte & consulto susceptum: nō imus in hoc, quod ad ipsum caput, & rei substantiam attinet. Pro-

DE VOTIS MONASTICIS,

inde, si qui inuiti cogherentur se subdere instituto monastico atque ipsum etiam vocetenus profiteri, non teneri eo in confesso est. Sed qui sua illi sponte se subdidit, quamuis rei pondus, cum voueret, intime, quemadmodum post longo experimento doctus, non intellexerit, nec omnia quae forte hoc genus vitae secum trahit incommoda: non licet illi, quod vult abiicere. Non intellexerant illi viduae, de quibus Paulus, quod continentiae perpetuae se manciparent, in tantum se catulituras: attamen cum vouerent, intelligebant rei caput quam vouebant: & ob id fracti voti condemnantur ab eodem Apostolo. Non est ut speret quisquam, citra tentationem consummare opus bonum, praesertim arduum. Quod si tentatis, morliceret iugum proicere, quod tandem meritum? Tatio firmitatem nostram examinat: concedentem vero illi, condemnat: non probat, non liberat. Regnum coelorum vim patitur, & violenti rapiunt illud. Nec quisquam coronatur, nisi qui legitime certauerit. Proinde, hac causa, maximam monachorum monacharumque partem a voti obligatione pronunciare liberos, quasi non voluntarie, hoc est, non satis consulto vouerint, est impudens calumnia: & cui palam contradicit Apostolus. Et certe, qui pium votum, ob nonnulla quae post votum experiuntur incommoda, deserunt: & abiicientes iugum cui vltro se subdiderunt, contrario illi iugo conjugii, quibus falsi & incausti, sese astringunt, non effugiunt incommoda, sed versuram faciunt: idque grauiori scenore: dum illas domesticas & assiduas, perpetuasque curas uxoris & liberorum suscipiunt, pro satjanda prurientis carnis libidine, quae paulo postetate, etiam per se, deseruere inciperet. Qua ingrauescente, cum illa abiit, manet perpetua, cui se submiserunt, ista seruirus. Incipit displicere thorus incaustus: praesertim, cum quantumvis sibi persuadere quærant se coniunctos legitime: fieri non potest, quin reclamante constanter scriptura, ecclesia, & orthodoxis patribus omnibus, ut sanctissimis, ita & doctis, contra stet ratio, & secrete ogganniat auri. Itaque pro vna eaque breui, & per se tempore desitura molestia, triplâ suscipiunt, eamque perpetuam. Prius, carnem tantum querulant: subinde sentiebant: nunc simul, & carnem, & conscientiam: idque sine fine & perpetuo. Carnis molestiam ab uxore, liberis & victu habebunt eiusmodi, dicit Apostolus, etiam de his qui legitimo matrimonio in Christo coniuncti sunt. Ad hæc, mi-

fra illos torquet consciētia: eo grauius, quo factum interius in se exierint. Videas proinde inter illos, qui coniugium illud suum, quā cœlibatum, multo ferant grauius. Quin & coniugij illius, non magna apud eos esse potes estimatio: de quo an coniugium sit, nemo tā certo sibi persuadere potest, quin dubitet etiam quicquid dicat aliter. Hinc subit, fornicationē esse, post votum cōcumbere. In vno an pluribus, quid refert? Vt facile cōiurant, qui iurant in ligno aut lapide: quod certā diuinitatis opinionē, tametsi cū vulgo currant, fere non habent: & quomodo magni facerent fidem datam homini, qui iurium fecerunt à Deo peierandi? Sed in hæc obiter.

Aequē nullius momenti est altera ratio, qua assumitur: Vo-
rum castitatis, aduersari diuino præcepto, huic nempe, quod
dictum est per Apostolum. Vt propter fornicationem vnus
quisque suam vxorem habeat, Cum certum sit, eodem ipso
teste Apostolo, illud ipsum, dictum ab eodem secundum in-
dulgentiam, non secundum imperium. Alioqui, optabat nos
omnes esse continentes, sicut se. Nam si præcepisset Apo-
stolus propter fornicationem vitandam nubere, quid est quod
addit consilium de virginibus innuptis, & viduis, ne cōtra-
hant, sed vitam cœlibem agant? Consultit, inquam, tanquam
melius aliquod, quā si nuberent. Qui matrimonio, inquit,
virginem suam iungit, bene facit: qui non iungit, melius facit
Audis bonum, audis & melius. Quid igitur? An virgines & vi-
duæ innuptæ non tenentur fornicationem vitare? Tenentur
sane. An forte nō sunt ex carne & sanguine, quæ stimulū car-
nis nunquam sentiunt? De talibus ipse non loquitur, qui opta-
bat eas manere sicut se: quamuis etiam ipse supra modum ve-
raretur carnis stimulo. Non est ergo alicui præceptum, vitā
de fornicationis causa nubere: cum aliter possit cum diuine
gratiæ adiutorio fornicationem vitare. Sed quia hoc arduū
est, & excedit communem fragilitatem hominum ideo, per-
missa est cuique nubendi licentia: qua qui spontaneo voto se
privarunt, illis non solum nubere, sed etiam velle nubere, dā-
bile est, vt Diui Augustini verbis dicam, stat enim æternū
illud fundamentum. Habentes damnationem, qui primam
fidem irritam fecerunt. Nam quod fidem, hic votum aut spō-
sionem intelligat Apostolus, ex verborum circumstantia tam
est evidens, vt de eo, nemo vnquam dubitauerit: tametsi ad-
uersarii frustra quærant cauillationes & calumnias, qui-

DE VOTIS MONASTICIS,

bus clarissimam hanc Apostolicam sententiam adulterent, loquitur enim de his viduis Apostolus, quæ eo tempore ad sanctorum ministerium & hospitalitatem ex communibus ecclesie eleemosynis exercendam quo & ipse ex eisdem viverent, eligebantur, vltro professæ pudicitiam. Quando eiusmodi hoc erat officium, quod eis non congruebat cum coniugio, quod mariti & liberorum curam requirit: nec liberum finit ministrare hospitibus, & in hoc esse totas. Ad quod cum nonnunquam admitterentur iuniores, quæ cum luxuriant coepissent, & pasci volapè ex Christi eleemosynis, quod ille luxuriant in Christo dicit, carnis pruritum nõ ferentes, rursus nubere volebāt: habentes, inquit, damnationem ex eo quod hoc ipsum vel volverunt. Quare? quia primam fidem, & continentie sponsonem, irritam fecerunt. Itaque huic malo occurre in futurum & prospicere cupiens Apostolus. Timotheo præcipit, ut non nisi bene probatas ante, easque senes, & minimum sexagenarias, ad hoc deligeret officij: Ne dubitare possis, non de illa catholica, sed de sponsonis fide loqui Apostolum.

*Remedia
aduersus
fornicationē,
ad quæ
confugere
tenentur o
bligati con
tinentia.*

Ad fornicationem proinde vitandā, & aduersus stimulos carnis, habent hi alia media & remedia, ad quæ tenentur confugere: ieiunia, cilicia, vigilias, cæterasque corporis afflictiones, quibus domatur carnis petulantia: & super omnia, orationem fidelem, instantem, & assiduam, qua diuinum implorent auxilium: quod nulli deerit, quisquis hoc præcepto ipsum quæsierit, atque implorauerit, & stupendum sine est, quod istiusmodi tam ridiculis & futilibus argumentis, audent oppugnare tam claram lucem veritatis orthodoxæ & catholicæ.

*De altera
monastica
pte, nempe
suorum
abdicatioe.* Altera monasticæ pars, est, suorum omnium abdicatio, & paupertas ex voto spontanea quæ rerum huius mundi omnium contemptum, pro fine respicit: ut toto animo ferantur ad cœlestia. Quam Christus sectantibus perfectionē proponit & suadet. Nam iuueni illi percontanti, quo facto sibi ostendit & Christus foret, ut adipisceretur salutem, cum respondisset, ut seruaret mandata: affirmanti ad hæc, ea seruasse se ab adolescentia, nunc autem perfectiora quædam quærenti, demum responsum dedit. Si vis perfectus esse, vade & vende omnia quæ habes & da pauperibus, & veni, sequere me. Quod faciēti, reponit: non solum (quod cæteris mandatorum dei obseruatoribus) regni

agni celestis participium: sed aliquid magnificentius præ
 ceteris: nempe, etiam thesaurum in cælo. Quemadmodum
 & Petro, pro se & Apostolis subiicienti. Ecce nos reliquimus
 omnia, & sequuti sumus te, quid ergo erit nobis? Respondit
 Iesus: Amen dico vobis, quod vos, qui sequuti estis me, in re
 generatione, cum sederit filius hominis in sede maiestatis
 sue, sedebitis & vos super thronos duodecim, iudicantes duo
 decim tribus Israel. Vides etiam hic, non tantum repromit-
 u regnum cælorum: sed singularem aliquam prærogatiuam
 in regno cælorum: in quo: cæteris sublimiorem gradum, &
 mansionem digniorē obtenturos affirmat. Neque enim vna
 eademque in eodem erit omnibus conditio, vna māsio. Sed
 in regno, inquit, patris mei, mansiones multæ sunt. Adhuc
 autem adiungit prædictis. Et omnis qui reliquerit domum,
 & fratres, aut sorores, aut patrem aut matrem, aut uxorem,
 aut filios, aut agros, propter nomen meum, centuplum ac-
 cipiet: & vitam æternam possidebit. Hoc est ergo electum il-
 lud diuini verbi semen, quod ubi in terram bonam cecide-
 rit, & imbre diuinæ gratiæ commadefactum radices firmas
 egerit, fructum centesimum facit. Neque enim vniuersa di-
 uini verbi semina, etiam si in bonam terram ceciderint, etiā si
 superfluo cælitus imbre, & solis illius radiis concocta radi-
 ces egerint, sunt eiusmodi, vt fructum ceteresimum faciāt. Sed
 aliud, inquit, centesimum, aliud sexagesimum, aliud trigesi-
 mum. Hoc verò primi generis esse, quod fructum centesimū
 facit hoc, inquam, relinquere uxorem & filios, non quos ha-
 bere, sed quos posset habere, & semetipsum castrare deuotiōe
 perpetuæ castitatis: in super, & patrem & matrem, & sorores
 & fratres, & vniuersa sua relinquere, vniūque dei seruituti se
 perpetuo dicare ac tradere: Christus affirmat. Quæ ne quis
 ad Apostolos tātum dicta pertinere crederet: Omnibus (vt
 Hilarij illius verbis dicam) qui vniuersa reliquerunt propter
 nomen eius, & seculi contemptu ipsum sequuntur, centesimi
 fructus copiam pollicetur.

Falsissima proinde est, quam aduersarij hic comminiscun-
 tur, distinctio: qua de ea tantum suorum omnium desertione
 loqui Christum volunt, quæ necessario sit, vi persecutiōis ty
 sententia. renūciat: eam verò quæ vltro à nobis, & absque necessitate
 qua, nō de
 cuiusmodi assumitur deuotione spontanea, nō probari à Chris
 spontanea
 quo: quod opera nostra, à nobis electa, sint cultus inutiles, deuotione
 Nam

assumpta, Nam certum est, semen illud fructus centesimi, commenda-
sed necessa- ri quidem nobis, & proponi ut perfectius: non tamen, vid-
ria desertio ipsum suscipiamus, centesimumque omnes fructum produ-
ne suorum o- camus, à nobis exigi. Quando & cum sexagesimo, & tige-
mini, Chri- sumo etiam fructu, pius dominus nos benigne excipit. Petit-
stam loqui ctiora enim illa, non sunt omnium, nec exiguntur ab omni-
intelligunt. bus. Nec ullam illic persecutionis, aut violentiæ tyranni-
Ex ipsa ra- cæ mentionem fecit Christus: sed iuueni se interroganti di-
tione semi- xit, ut si vellet, non saluus, sed perfectus esse, iret & sua diuen-
nus, centesi- dita distribueret in pauperes: atque ita expeditus nudusque
mi. nudum sequeretur Christum. Huius faciendi non datur co-
Ex ipsis pia, urgente persecutione & vi tyrannica. Non licet tunc
Christiver vendere sua pro suo arbitrio, & distribuere in pauperes: ut
bis. quæ fiscus, velut damnatorum bona sibi vendicat. Certum est
Ex aposto- præterea, Apostolos nullavi, aut necessitate eiusmodi, sed spō-
lorū fāsto. tanea electione reliquisse sua omnia. Acquæ certum est, eos
Eorū quoq; qui Hierosolymis se adiunxerant illi instituto vitæ Apostoli-
qui institu- cæ, ut diuenditis suis omnibus, eorū pretia ad pedes Aposto-
to vitæ cō- lorum ponerent: & nihil sui sibi reseruantes, vitæ cōmuni cū
munis & cæteris se adiungerent, atque astringerent, nulla tyrannice
apostolice persecutionis necessitate, sed spontaneæ deuotionis arbi-
se adiunxe- trario, hoc ipsum fecisse eosdē. Acquæ & hoc certum est, quod
rant. postquā hoc ipsum, vltro semel elegerant, & se suis (quo deo
Utque ad gratiores viciniorēque fierent) semel abdicauerant, non po-
spōte abdi- tuisse ipsos nisi damnabiliter, reuerti ad propria, & sponte su-
cata semel scepi iam instituti pœnitere.

reueriti, nisi Vtrunque horum demonstrant, & Petri ad Ananiam at-
damnabili que eius uxorem Saphiram verba, & terribilis eorundem
ter non po- exitus, Cur, inquit, tentauit Sathanas cor tuum, mentiri tibi spi-
terant. ritui sancto. & fraudare de pretio agri? Nonne mauens ti-
Ex verbis bi manebat, & venundatum in tua erat potestate? Quare po-
petri ad fuisti in corde tuo hanc rem? Non es mentitus hominibū,
Ananiam sed deo.
perurgen- Quid obsecro hic dicturi sunt aduersarij? An non deser-
tur aduer- ruisse sua, qui tunc Hierosolymæ vitam sectabantur Aposto-
sarij. licam? Deseruisse certe Lucas testis est, qui affirmat nemi-
 nem eorum sibi quicquam seruasse proprium, sed omnia il-
 lis fuisse communia. Quotquot enim, inquit, possesores erant
 agrorum, vendentes afferebant pretia eorum quæ vende-
 bant, & ponebant ante pedes Apostolorum. Diuidebatur e-

in singulis (quemadmodum in eiusmodi vita cōmuni fit) prout cuique opus erat. Quid igitur? Nunquid vrgentis persequutionis necessitate ex praecepto, ne videlicet negarent Christum, hoc ipsum fecerant? Nec dum vllam cœpisse persequutionem, ex Lucæ historia, æque certum est. Quæ si videretur, locus non fuisset formæ vitæ cōmunis eiusmodi. Sed quod spontaneæ eorum electionis deuotionisque hoc ipsum fuerat, etiam Petri verba clarissimè demonstrant. Non inquit, manens tibi manebat: & venundatum in tua erat necessitate? Vides liberi eorum fuisse arbitrij, vt illi se vitæ cōmunis instituto adiungerent, & renunciarēt proprijs. Quid igitur? Nunquid istiusmodi renunciationem non probauit Christus? Certè, probasse, & postquam spontaneæ electionis voto facta esset, eam iam vt necessariam exegisse dei spiritum, idem Apostolorum coryphæus affirmat, dicens, illos mentitos spiritui sancto: non hominibus, in quorum communis vitæ institutum, ac societatem se tradiderunt, sed deo qui obliui sui voti retro respicerent. Et quòd, non humano, sed diuino hoc ipsum sensu affirmauerit, sequuta testatur in prauaricatores eosdem diuina ultio. Cur, inquit, tentauit Satanas cor tuum, mentiri te spiritui sancto? Non es mentitus hominibus, sed deo. Ille est, qui à nobis voti fidem exigit. Quam datam homini, si non licet fallere, deo mentiri li-

Sed quanto sit grauius, deo, quàm homini non prestare quod promiseris, vt diuinam illam ultionem taceam, etiam ista illa testatur Apostolica comparatio. Non es, inquit, mentitus hominibus, sed deo. Hominibus mentiri, non leue peccatum est, deo autem mentiri est grauissimum. Etiam in eo mentiri, quo tuis omnibus, voto spontaneo te abdicasti, inuoluntario renunciaisti, & post nudum Christum, etiam voluntarie pauperatis crucem ferre, temetipsum astringisti.

Sic ita proinde est, apostolico, Christi, & spiritus sancti testimonio, & deo gratissima, & cui ceterisimili fructus copia mercedemque repromisit Christus, bonorum omnium huius mundi spontanea deuotione propter ipsum facta renunciatio. Quod ipsum etiam si aliunde non pateret, quàm ex communi totius ab initio Christianæ (quem paulò post demonstramus) sensu & consensu ecclesie, stupendæ profecto ceteris, & excacatæ nimis arrogantie foret, suum quem con-

*Quanto ist
grauius
deo, q̃ ho-
mini, no n
prestare
quod pro-
miseris.*

*concludi-
tur ex apo-
stolico, chr-
sti & spūs
testimonio
deo grat-
issima, suorum
spontanea*

Abdicatio. tra sensum, etiam ex quacunque, quæ sibi videretur, scripta. Cui cū sub rarum aut rationum euidentiā ē regione statuere. Cū illi scribat cō- columnam esse, firmamentumque veritatis, dubitare possit sensu totius nemo, qui credit Apostolo: Cuius, & nos, illam ipsam communem sententiam, rectæ germanæque diuinarum scripturarum intelligentiæ certam esse regulam, & suprà, & alibi, catholicæ ecclesiæ, pio fuis demonstrauimus. Vt sicut illi credimus, quæ scriptæ facile itel- ræ sint diuinæ & authoritatis canonicæ: ita illi credamus, si ligi, qualis esse veram germanamque earundum intelligentiam, quam habēda sit eadem tanto consensu, & constantia sequitur, & ab initio se aduersario quita est.

orū contra Quis ergo aduersarios feret, quos nihil pudet, clarissimis diuinis scripturis, Christo, Euangelio, Apostolis, sanctis omnibus, & catholicæ ecclesiæ, quam diximus, communi ab initio euidenti sententiā, euidenter in idem consentientibus, nudatissime repugnare: & infani capitis sui, ridicula, delira, nudaque insomnia, nec tecta quidem vllis diuinorum eloquiorū inuolucris & vmbraculis ex aduerso statuere?

Nota ob- Desertio, inquiunt, facultatum, nec præceptum habet, nec *secro.* consilium in scripturis. Probat: quia Euangelica paupertas, non est desertio rerum: sed non esse auarum, non confidere in opibus. Huius insuper si demonstrationem quæras, nihil inuenis, quam *κτὴς ἰσῶα.*

Quaratio- Sed aliter Christus, qui illam ipsam, vt demonstrauimus, ne *ne, dictam* lut semen centesimi fructus, commendauit ac proposuit his *impugnēt* qui ad perfectionem tenderent. Aliter Apostoli, qui ingenti *sententiā.* numero fideles, sua doctrina ac exemplo, & Hierosolyma &

Forma vi- alibi, ad desertionem eiusmodi induxerūt. Quorum ille Phi- *ta Tera-* lo, illo ipso tempore viuēdi formam & institutum describit, *peutarum,* libello, de vita contemplatiua supplicum: quod videlicet co- *apostolicis* lestium cōtemplatiōi essent dediti, & assiduis oratiōibus in- *reporibus,* siterēt: vt libri titulum interpretatur diuus Hieronymus. Li- *Philone au-* bet autem ex illo nonnulla, ad catholicę veritatis confirma- *thore.* tionem ascribere.

Abdicatio Therapeutę, inquit, hoc est, cultores aut cultrices (ita appella- *proprietatis* labantur à diuino cultu cui se deuouerant ac mancipauerūt) *suorum* primum renunciant cunctis facultatibus suis: & qui se ad huius- *omnium.* iusmodi philosophiam dedunt, bonis suis ad aliorum vtilitatem, in quorum re est, cedunt. Omnes vitę sollicitudines pro-

Vita mo- cū abiicientes, extra vrbes in agellis vitam ducūt: dissimulantes pe-

ne confortia deuitant: rati hoc ipsum, arduū illud virtutis *nastica se*
 scandētibz, impedimento esse. Et in multis orbis regio *gregata a*
 ubus id genus hominum reperitur. Oportebat nanq; huius *populo.*
 perfecti boni, omnem Græciam, omnēque Barbariem par *Quanta*
 cipies fieri. In Aegypto tamen maior horum est copia, per *frequentia*
 singula quæque territoria: præcipue autē circa Alexandriā. *sectatorū*
 Nam optimus quisque ex omnibus locis, velut ad vberis pa *instituti*
 me glebam festinus accurit colonus. Est autem in singulis *istiusmodi*
 locis, consecrata oratiōi domus, quā *zēmytōp* appellāt, quod *per orbem*
 est honestorum concionem dicere possumus. In qua secedē *uniuersū*
 requirit, honeste & castę vitę mysteria celebrāt: nihil illuc *Orationis*
 proliis, quod ad cibum potumq; pertinet, inferentes, vel ad *locus com-*
 munes humani corporis ministeria: sed legis tantum libros, *munis.*
 volumina prophetarum, hymnosq; in deum, ceteraq; his *Diuinariū*
 omnia. In quorum disciplinis atque exercitiis instituti, ad *scriptura-*
 perfectam beatamq; vitam, studiis iugibus coalescūt. Et post *rum, qui-*
 pleraque. Ab ortu autem diei, vsque ad vesperam, omne eius *bus libris*
 studium, studiorum exercitiis ducitur, quibus ad diuinā phi *viebantur*
 losophiam per sacras literas imbuuntur: patrum leges in alle
 goriam intelligentiam deducentes. Quoniam quidem for
 mas & imagines esse, ea quæ in legis litera scripta sunt, opi
 nitur latentis intrinsecus profundi cuiusdam, diuiniq; my
 sterij. Habent autem: etiam disputationes quasdam, & inter
 pretatiōes veterum virorum: qui & authores ipsius instituti
 ut *sectæ* extiterunt (Euangelicos & Apostolicos libros eū
 intelligere est per se euident, & Eusebius Cæsariensis, diligēter
 commemorat) quos eis allegoricæ ac figuralis intelligētiæ normā,
 quæ plurimis scriptorum suorum constat tradidisse monu
 mentis. Quorum illi, velut itineris sui ducum, & authorum,
 instituta pariter sequuntur, & morem, & post pauca, itaq; nō
 solum subtiliter intelligūt hymnos veterum, sed & ipsi faciūt
 novos in deū, omnibus eos & metris & sonis honesta satis &
 suauit copagi modulantes, & c. Continentiam vero, velut fun *continentia*
 damentum quoddam, primò in animo collocāt, & ita demū
 reliquas super hanc pergunt ædificare virtutes. Cibum po *Ieiunium*
 numque nullus eorum capit ante solis occasum, videlicet tē *quotidia-*
 per lucis cum philosophiæ studiis, curam verò corporis cum *num.*
 nocte sociantes. Nonnulli autem, etiam post triduum in cō
 munione cibi veniunt, quos scilicet edacior studiorum sa
 mes perurget. Iam verò hi qui in eruditionibus sapientiæ,
 &

*castitatis
notum.*

*In leresi-
piralis in-
telligētia.*

*Vigiliarū
psalmodie
orationis
modus
quis?*

*Quis vi-
dit?
Vt habue-
rint omnes
intra se gra-
dus eccle-
siastici or-
dinis.
Philoi ille
quis?*

& in profundiori intelligentia sacrorum voluminum cōuer-
santur, tanquam copiosis dapibus inhiantes expleri nequeant;
& contuendo, acrius inflammantur, ita vt nec quarto ii nec
quinto, sed sexto demum die, non tam desideratum, quin
cessarium corpori cibum indulgeant, & cætera. Cum *vis*
aut, quos dicimus, sunt & fœminæ: in quibus plures iam gi-
dææ sunt virgines, integritatē casti corporis, nō necessa-
te aliqua, sed deuotione seruantes diuinę sapientię studiose.
met gestiunt: nō solum animo, sed & corpore cōsecrare. In-
dignam ducentes libidini mancipare vas, ad capiendam si-
pientiam dedicatū: & edere mortalem partum, eas, a quibus
diuini verbi cōcubitus sacrosanctus atque immortalis expe-
titur: ex quo posteritas relinquatur, nequaquam corrupte
mortalitatis obnoxia. Et post aliquanta. Tractatus autem sa-
crorum voluminum huiusmodi habent, vt magis sententijs
allegoricis vtantur. Quandoquidem, omnis lex, istis videtur
animali esse similis: quod corpus quidem habeat, ipsam line-
ram, & ea quæ secundum literam designatur: animam vero,
occultam in litera, spiritualem & inuisibilem sensum. Quem
illi ab authoribus suis edocti, sublimius & nobilius, velut in-
spicientes per speculum, contemplantur: ex ipsis etiam nomi-
nibus, admirandas quasdam species intelligentiæ proferen-
tes. Addit de eisdem. Vt seorsim quidem viri, seorsim etiam
psalmodiæ fœminæ, in iisdem locis congregentur. Et vt vigilijs per-
gant, psalmodiæ & orationi vacantes (quemadmodū, inquit
Eusebius, apud nos fieri moris est: & maxime diebus illis, cū
passionis dominicæ solennitas celebratur: cum ieiunijs per-
noctare, & lectionibus sanctis auditū præbere cōsueuimus)
vtque vnus ex omnibus consurgens in medio, psalmū hōne-
stis modulis cōcīnat, & vt præcinenti ei vnum versiculum,
omnis multitudo respondeat. De victu verò affirmat, nemi-
nem eorum vinū nec gustu quidem cōtingere, sed nec qui-
libet carnem: tantum autem, aquam esse eis potum, & pane-
cum sale vel hyssopo, cibum. Describit præterea quemadmo-
dum & sacerdotes & diaconi aut ministri, sua inter illos ofi-
cia exhibeant: vtq; his omnibus, episcopalis apicis sedes su-
peremineat. Hæc ille Philo Hebræorum doctissimus, illis
ipsis tēporibus Apostolorū. (Siquidem sub Claudio Romā
venisse, & Petri prædicantis colloquiis adhæsisse, memorat
proditum est) Iudæus quidem, & qui Christo (quod equi-
dem

dem constat) nomen non dederat: tamen Apostolicorū vi-
 corum, & instituti sanctissimæ vitæ eorum admirator, in lau-
 dem eorūdem, quasi in suam gentem redūdante hac gloria, illius, per
 eloquentiæ suæ monumentis illud ipsum cōmendauit postea Aegyptū.
 nec si quidem ille Eusebius author est, Marcum à beatissimo plātor.
 Petro missum in Aegyptū, apud Alexandriam primū Chri-
 sto constituisse ecclesiam. Et quod Apostoli apud Hieroso-
 lyam, etiam ipsum per Aegyptum, & apud Alexandriam,
 plantasse illius vitæ communis, Dei cultui ac seruitiis pror-
 tus debitorum ac deuorum, sanctam plantationem. Quē-
 admodum & ceteros per orbem Apostolos fecisse, nihil du-
 bendum est. A quibus, successione continua, sed non pa-
 Et ceteri
 tis sanctitatis, venit ad nos. Quæ, quod nunc degenerat, vt per orbem
 inuenerit religio, non instituti (quod sanctissimum esse, & ab apostoli.
 pōtis apostolis, authore Christo, & doctore spiritu sancto eccē
 pisse & traxisse originem, nihil dubitandum est) sed hominū
 culpa est. Quæ facit, vt in omni vitæ instituto, in ipsa deni-
 que Christiana religione, in ipso Christianismo, inueniantur
 & errores, & abusus grauissimi. Reformandum proinde, quā
 tu eius licebat aut fieri poterat, per eos, quorum hoc incū-
 brat officio, ad normam illam pristinam fuerat. At abrogandū
 per aduersarios non fuerat: nec persuadendum hominibus,
 ipsam esse inutile, perniciosum, Christi Euangelio contrariū
 & proinde non teneri eo, qui illi sese mancipassent, ac deuo-
 tuent Deo, sed libere posse abiici.
 Quanti sit
 dictū Phi-
 lonis testi-
 moniū, de
 forma vi-
 tæ Tera-
 pentarū, &
 postolicis
 illis tēpori-
 bus.
 Vt illud vi-
 tæ institu-
 tum in se cō-
 pleteba-
 tur, vniuer-
 sū p̄fessio-
 nem mona-
 sticæ,
 quirit
 Curus cum formam vniuersam, vt ab ipsis Apostolis cœpir,
 como luculentius, maiori fide, autoritatēque, ipso Philone,
 libro memorato expressit, qui ante annos duodecies, tredec-
 ies, & eo amplius cētenos, à sanctis patribus, vt ex D. Hie-
 rentymo, & illo Cæsariensi Eusebio facile videre est, indubi-
 tate testimonium habuit) nō piguit eam ipsam, eius ver-
 bus hic adscribere aliquāto p̄lixius: quo aduersarios nostros
 impie exciratis, & cæcæ impietatis atque impudetiæ suæ a-
 mpendo pudere incipiat. Vides enim etiam illo ipso tēpo-
 re, illorum Deo mācipatorum institutum habuisse: In primis,
 renunciationem abdicationēq; suorum omnium: Deinde
 & continentiam perpetuam, ex vltronea deuotiōe facta, qua
 illi se ipsos, spōre sua cōsecrauerunt. Quod autem videm illi, sã
 etiam obedientiæ illorum qui in congregatione & vita com-
 muni eiusmodi ipsi præerant, sese subiecerant; necessario re-

quirit vitæ illius cōmunis ratio, quæ sine ordine & varij: ministeriorum gradibus atque officiis, & in his præcipiendi auctoritate, in his obediendi necessitate, nec ad momentū subsistere posse, per se est evidens & notorium.

Ex eodē se- culo, eiusdem instituti testis alter. Sed ne dicti Philonis testimonium, quancūque, imō ximi sit ponderis, & à sanctissimis illis patribus nostris, & rebus irrefragabilibus, certum veritatis testimoniū acceperit, velut singulare ex illo sæculo primo nascentis ecclesiæ, repudiari ab aduersariis possit, & in dubium eius reuocari auctoritas, adiungemus eidem, eiusdem temporis, ex nostris testibus alterum, illum Dionysium, beatiss. Pauli discipulum: qui etiam formam ritumque consecrationis professionisq; monasticæ, qualis, ab apostolis institutus, tūc observabatur per ecclesiā, describit cap. 6. hierarchiæ ecclesiasticæ.

[Dionysius] Porro, inquit, purgandorū omnium excelsior & sublimior est ordo, Monachorū sacra dispositio, aut sancta distinctio. Expiatione omni, tota virtute, atque exactissima suorum operum rationum castitate mūdāta, & c. Inde diuini duces nostri, apellationibus eos sacris dignati sunt: partim Therapeutas, id est, cultores, à sincero Dei famulatu & cultu: partim monachos, ab indiuidua & singulari vita vni Deo intenta, appellati, & monachi.

tes: tanquam quæ sanctis complicationibus, aut conuolutionibus inseparabilium (ita vocat spiritualia, perpetuæque bona, quæ veræ sunt hominis diuitiæ, nec inuitis auferri possunt) illos ipsos in diuinam & Deo gratam vnitatem promoueat. Quapropter, & perficientem eis donauit gratiam, diuina sanctio: & quadam eos consecratiua inuocatione dignata est, & c.

Ritus & forma consecrationis. Deinde eam ipsam consecratiuæ illius inuocationis, simul & monasticæ professionis, qualis tunc erat, formam ritusque describens.

Stat quidem, inquit, sacerdos ante sacrum altare, monachum, non vtrunque ponens genu, nō alterum, non habens impossibilia sacra eloquia capiti: verum sacerdoti tantum altans, missam super illum inuocationem prosequēti. Qua finita, sacerdos ad eum accedens, interrogat primum, an renunciet diuinitatibus (hoc est, perituris, & quæ in aliā nos vitam non committantur) omnibus: non solum conuersatione, sed etiam phantasiis eorundem, (hoc est, non solum ab illis re ipsa sequi

varijs mi
piendi au
mentu sub
ne, imō ma
ris, & reli
accepit,
fiaz, repu
cari aucto
ostis relle
m: qui etiā
nonaflia,
r ecclesiā,
sublimior
distincho.
uorū ope
mostrī, ap
peuras, id
am mona
ra, appelli
nuolatio.
uāque ho
ferri pos
tem pro
e gratia,
tione di
onis, simul
m ritusque
e, monasti
rem altar
ens impoli
ans, myli
anira, sacer
niet dū
non co
sed etiam
e ipsa spu
riti

ni consentiens, sed etiam, amore, & affectu, nec retro ad illa
quibus renunciauit, respicere.) Deinde perfectissimam ei vi
tam exponit. Illud aperte contestans, oportere illam, medio,
longē antecedere. Vbi verò ille hæc omnia intenta promise
re, consignans eum signo crucis sacerdos tondet, trinas diui
ne beatitudinis personas inclamans, exutumque veste omni
um induit. Et cū sanctis alijs qui ipsum astant, viris, ipsum
adorans, diuinorum mysteriorum participem facit. Quorū
hæc rituum idem ipse Dionysius mysteria significatio
neque deinceps explicat.

Hæc audiant & perpendant omnis religionis & vitæ san
ctioris hostes, qualis ab ipso Christianæ ecclesiæ initio, mo
nasticæ consecrationis, professionisque forma, ab ipsis diui
ne ductibus nostris, Christi apostolis instituta fuerit in qua vi
deris, & toto se obstrinxisse Monachos ad renūciationem di
uisibilium omnium & ad vitæ perfectioris sectandum insti
tutum. Vbi, inquit, hæc omnia intente promiserit. Porro, re
nunciatio illa diuisibilium nomine, omnia huius mundi ca
lida, periturāq; & à quibus in morte necessario separamur
quidimur, complectitur: quibus vniuersis renunciabant,
hoc est, patri, matri, fratribus, & sororibus, vxori denique, &
libris non quos habebāt, sed quos potuissent habere: videli
cet, semetipsos castrantes & eunuchos facientes propter re
gnum celorū. Videtis etiā tunc à sanctis Apostolis appellatos
reapeuras, hoc est cultores, atque etiam monachos. Nec mi
nus, capitis rasura, & vestimentorum habitu discriminatos à
Christianis reliquis. Supra quorum (quam omnes in baptis
mo fecimus) professionem, quantum eorum superaddiderit
posseffio, his duobus irrefragabilibus testibus ex illo ipso a
postolorum seculo. Philone inquit, & Dionysio, iam euident
latam est. Ab ipsis itaque, vt audisti, apostolis, monasticæ vi
tæ institutum continua successionis serie ad nos vsq; pertra
xit, etiam D. Hieronymi, Ambrosij, Basilij, Nazianeni, Augu
stini, Chrysostomi, Martini temporibus, toto orbe fuisse ce
lebre & eisdē votis, quibus nūc, & à principio, etiā tūc fuisse
strictos monachos, nempe, perfectæ renunciationis mundi,
diuisibilium (vt Dionysius loquitur) omniū quæ & volū
tariam paupertatem, & continentiam perpetuā complectitur,
eorū scripta demōstrant, imō, quod illi ipsi ferē omnes, eius
dein instituti sectatores fuerint. Quorū Hieronymus, quod

Hæc notet

aduersa -

rii.

Vt etiam

tūc voto re

nūciauerit,

diuisibili-

bus omni-

bus, & vi

tæ perfe-

ctionis in-

stitutū ser

uare pro-

misert.

Renuncia

tio diuisi-

biliū, quid

importet.

Vt etiam

tūc appel

lati mona

chi, & te

rapeuta.

Vt capitis

etiā rasu

ra & vesti

mentorum

habitu di

scriminati

à christia

nis ceteris.

D

Eiusdē in ipse eius vitæ institutum, quam formam & regulam, in vasta
stuti se- illa Orientis solitudine, arctioris illius Christi militiæ tyrofa
Etatores nō stus, cum iisdem sanctissimis monachis quadriennium cōuer
authores, satus, didicerat: deinde apud Bethleēm, eidem se voto altrim
Hierony- gens, etiam alios docuit: & sanctam vtriusq; sexus societate
mus i beth Christo congregauit. Idem fecerunt Martinus in Gallis, Ba
lee. Marti- filius in Oriēte & Septētrione, Augustinus in Africa: ab vno
mus per que horum, conscripta etiam suis, certa viuēdi regula: quam
Gallias, Ba sequuti, commodius ac facilius finem monasticę, quę est mē
sili per o- tis puritas, ac sanctimonia, in ea quam profitebantur, mundi
riētē & se & diuisibilibus omnium renūciatione, in offensioque pedes
ptētrionē. tingerent: habita perpensaque & locorū ratiōe & temporū.
Augustin Quorum. Illius regulam, vniuersi pene per Orientem, sequū
per Africa tur monachi. Huius verō, pars magna per Occidentem mo
Benedict nachorum.

Bernardus Tametsi tēporis successu collabescēte pōst disciplinam
Frācis nasticę. Benedictus in Italia, & aliquot pōst sēculis Berna
dominic dus in Gallis, eandem resuscitare conati sint: Idem fecerunt
Bruno. post hos etiam Franciscus, & Dominicus: fecit & ille Bruno
Scripta ab Carthusianorum pater, & alij nonnulli. Quorum regulas ac
illis certę viuendi formulas, vt vtile, sanctas, conducentesq; ad finem
viuēdi for professionis monasticę, approbavit sedes apostolica, quę est
mula, quę diuersę videantur, vt etiam diuersa diuersis magis cōgruē,
diuersę ta ordinante hoc ita diuino spiritu, quo quisque inueniret ali
men cōfen quam sanctioris illius vitæ formam, quę suo congrueret inge
tientes in nio: in eo tamen, quod substantiale est professionis mona
substantia cę, omnes conueniunt. Qui nihilominus, ipsi, seu Basilius, seu
pfe sionis Augustinus, Benedictus, & ceteri professores sunt, nō autho
monasticę. res monasticę: quę alium quā Christum autorem non
monasticę agnoscit, & eius spiritum: in quem, non in Basiliū, Augusti
vnū chri- num, aut Benedictū peccant, qui suę professionis aut prepa
stū autho- rificatores, aut desertores sunt. Illius se cultui deuouerunt, po
rē agnosce homines. Christus atque eius spiritus is est qui consulit, qui
re, atq; ei hortatur, qui inuitat, & velut agonothetes quidā, præpositū
spiritū, in præmiis, generosos spiritus ad perfectum mundi contem
quę peccat ptum, & omnium transitoriorū renūciationē excitat: quā
g suę pfe vnū ipsum meditemur, vnū sequamur, per quę eius ingre
fiōis deser di contendamus vestigia. Ipse sponsus est: Basilius, Augu
tor est. stinus, Benedictus, amici sponsi sunt: Illi, non sibi, suos con
gregant, & perfectius præ vulgo Christianorum coniungunt
faragunt.

fatagunt. Quid igitur? Hi ne omnes, qui propter regnum cœ-
lorum se castrauerunt ab initio, Moloch coluerunt: vt impu-
dentissime blasphemāt aduersarij? Quam sit ergo falsa, & quā
impudens aduersariorum assertio, qua nuper natā professio-
nem monasticā affirmant: nec fuisse D. Augustini, aut Hiero-
nymit temporibus, sed esse meram traditionem humanam,
imō pharisaicam, verum Iudaismum, & frigidas cæremonias,
ex his opinor quilibet ipsa luce clarius, ipsa certitudine cer-
tus intelligit.

Sed inuenit vbique impietas, quæ vbique querit, scandala,
inuenit inquam vbique aliquid, quo suam impietatem cōfir-
met. Habebat primitiua illa ecclesia, in totum orbem disper-
sa, super vastas eremorum solitudines, gregatim habitantia mo-
nachorum agmina: non, vt nūc conclusa communibus muris
& septis, sed diuisim habitantia: ita tamen, vt eiusdem sodali-
tatis esset societas & communio, sub vno aliquo patre aut ab-
bate, & præfectis ac magistris, qui in spiritali illo exercitio
vironibus præerant: qui & statis ad diuinarum lectionum &
sacramentorum frequentationem, & diuinorum mysteriorum
participationem, conueniebant temporibus, in suis illis, spiri-
tuali exercitio & oratiōi dicatis domibus, & permittebatur
vnique, etiam sine obligatione & voto, se illis adiungere, &
manere institutionis causa quamdiu liberet, atq; etiam rece-
dere. Qui autem eiusmodi iam se instituto obligauerant: nō
se obligant, eodem illo in loco, eodemq; sodalicio cōsiste-
re perpetuo: sed licitum illis erat, cum patris petita licetia, se
conferre ad aliud aliquod eiusdem professionis atq; institu-
ti sodaliticum, si quod exstimarēt suo instituto magis cōgrue-
re. Id quod sæpe fecisse illos legimus. Ex quo imaginatur isti,
liberam tunc, hoc est, absq; votis, fuisse monasticen: & inter
monasteria & pædagogia ab initio interfuisse nihil, quod pla-
ne est à veritate, vt demonstrauimus, alienissimum. Post, etiā
sæpe certis includi eos cœptum est: & vt distincte præscri-
ptæque apud diuersos receptæ erant viuendi formulæ, quauis
ad vnum finem monasticæ tendentes, etiam & hoc receptū
est, vt certo, cui placeret, quisque, sodalicio se etiam alstringe-
ret. & ad præscriptam quæ apud eos erat, viuendi formulam.
Hæc vna, mutata reperitur ab illa priori, libertas monasticæ:
tamen, tunc, quàm nūc, infinito pene erat vita rigidior,
& qualem horum temporum mores non reciperent.

*Ex pmissis
patere, quā
sit impudens
assertio, q̃
Monasti-
cen quasi
nup natā
profert.
Quid ima-
ponat ad-
uersarius.*

*Quæ, ab il-
la prima-
ua mutata
reperiatur
libertas
monasticæ.*

D ij Sed

DE VOTIS MONASTICIS.

Sed detrahit, inquit, euangelicæ libertati professio monastica: vt quæ votis in baptismo emissis à nobis, alia insuper superaddere nititur.

Quam videlicet calumnietur aduersarii monasticen detrahere libertati euangelicæ.

Mira profecto stupendaque est istorum hominum cecitas. Quasi vota, non sint obligationes spontaneæ, ad ea, ad quæ cõmuni lege non obligantur omnes homines, & quæ aliqui, si ne Dei offensa potuissent omittere. Non obligabatur ceteri Iudæi, ad ea, ad quæ Nazaræi, qui speciali se voto ac deuotione consecrauerant domino, Nec Christianorũ vulgus, ex Christi lege obligatur, suis omnibus diuēditis, & in pauperes distributis, sine proprio & in paupertate viuere. Attamen Ananias cum Saphira, postquã se illi instituto (quod hoc requirebat) vitæ apostolicæ vltro dediderat ac deuouerat, damnationis sententiam reportauerunt, quod partem suorum sibi reseruare conati sunt. Dicitur proinde in Deuteronomio. Si nolueris polliceri, absq; peccato eris: quod autẽ semel egressum est de labiis tuis, obseruabis & facies, sicut promissum ram Deo tuo, & propria voluntate & ore loquutus es. Et ad Ananiam Petrus. Nonne manens tibi manebat, & venditum in tua erat potestate? hoc est, in tuo erat arbitrio renunciare tuis, atque ea in commune conferre, aut non renunciare.

Quod autem hoc ipsum affirmant aduersari libertati euangelicæ, sui perpetuò sunt similes: & demonstrant se nõ admodum intelligere, quid aut de quo loquatur.

Est libertas euangelica, eadẽ quæ libertas spiritus, libertati carnis opposita aut contraria, & hæc sibi inuicẽ aduersatur in nobis: caro inquã, & spiritus, hoc ipsum affirmat Apostolo: quia caro concupiscit aduersus spiritum, & spiritus aduersus carnem: & in diuersum ab his attrahitur in medio posita anima, vt supra non semel explicauimus. Carnis affectus sunt, quibus infra nos deiicimur, cùm illis permittimus habenas & gubernacula: & ad omne vitium sollicitamur & attrahimur. Spiritus verò, velut cœlo ducẽs originẽ, inde nos abstrahit: illo autem reuocat. Horum, quãtum vnum depingitur infirmaturq; tantum roborari alterum certum est, vt robusta dominanteque carne, & desyderiis concupiscentiisq; eius vniuersum imperium obtinẽtibus in regno hominis, seu uirtute oppressum in angustum coartari, peccatorumq; velut vinculis cathenatũ iacere spiritum: ita vt vix persentiaturnatus eius inualidus, contra verò dominante hoc, & obtinẽt imperium.

imperium: antagonistam eius, illam carnem peccati, conteri, debiliari, opprimi, atque adeo mortificari. Quod quo id facit diligentius, vehementius & instantius, tanto euadit potē-
tior, & absolutius imperium assequitur. Quod charitatis re-
gum est, & mentis puritas.

Nunc vide, utrius horū libertati, & utrius seruituti, oppres-
sioni, mortificationiq; monasticę seruiat. Mihi sano videtur
ut utroque id esse perspicuum. Carnis libertati, regno, ac desy-
derijs, mundi huius voluptates ancillantur: eam fouent, nu-
trunt, efferam indomitāque reddunt. Per monasticen ve-
ritatem, quibus omnibus, quę huius mundi sunt, prorsus renunciat:
et, etiam permixtis voluptatibus interdicit, & seipsum castrat
propter regnum cęlorū: tota, in mortificanda carne est, quo
regat liber spiritus. Eō nanque tendunt vniuersę, etiam cor-
porales exercitationes vitę monasticę, in ieiunijs, vigilijs, sta-
tutis, orandi & orandi que temporibus, victus vestitusque aspe-
ritas, lectione, doctrina, manuum labore, & honesta quauis
occupatione alia. Eodem quoque spectat vita cōmunis, à se-
culanis discretis, & loco, & habitu: ut vbiq; excludatur car-
nis libertas, viteturque peccati occasio. Sed aduersarij no-
nihil scilicet, spirituales homines, euangelij libertatem imagi-
nantur consistere, in quiduis faciēdi aut non faciēdi licen-
tia: hoc est, nulla lege aut obligatione astringi ad hoc aut il-
lud, sed ex lege viuere. Quę libertas, quia carnis libertati sub-
iungitur & amica est, necesse est ut aduersetur libertati spiritus,
quę vere est libertas euangelica. Proinde, ut illa restringere
ut diuini spiritus cōsilio per sanctos Apostolos, apostolicos
que viros introductū est institutū illud vitę monasticę, aut
erapeutarum: quemadmodum paulō ante demonstrauimus.

Sed votum, inquiunt, baptismi: libertatis est, per quod, cū
Christo, omnī & creaturarū, & temporum, & locorū effici-
mur dñi. Cui aduersari volūt, ut quis se seruituti astringat.
Si baptismi voto, libertati Christianę asserimur: liberū er-
go per id nobis erit etiam vouere, & cui placet instituto vitę
adherere, quod salutē nobis exillimamus conducere. Quod
non fecimus, ex eodem iam baptismi voto, quod Deo atque
eius mandatis nos subiicit & astringit, cogimur suo quisque
voto satisfacere. Seruitutis fons, est coactio: libertatis verō,
propensio voluntaria. Vouēt filij, quia filij, & quo persēt filij, &
perī famulentur expeditius ac gratius: non ut per votū fiat

DE VOTIS MONASTICIS.

filijs. Vnde christianæ libertatis, non seruitutis votum esse co-
gnoscutur.

Alterius ca- Sed adhuc inquit, nullum vitæ genus nobis præscriptum
uili remo- à Christo: sed solam charitatem, pro suo, & nouo præcepto,
tio. exegisse à nobis. Charitatem autem liberam esse oportere, ut
seruiat cuicumque velit Deus: Hoc fieri non posse, ubi certo se-
loco & vitæ instituto te addixeris. Non licet igitur certo se-

charitati, loco & statui addicere: quod hoc sit, charitatem, quæ libera
ut non ad esse debeat, alligare.

uerferetur Sed male distinguunt hi charitatis officia: quæ primo Dei,
sed subfer secundo autem loco proximum respicit. Dei charitas à nobis
uiant vota exigit, ut omni studio in hoc simus, quo mortificato in nobis
monastica veteri Adam, ad eius nos componamus imaginem: ab eius mu-
Dei chari- tu ac vultu prorsus pendeamus: ut vitæ sanctimonia, purita-
tas quæ à te, atque omni obedientiæ studio nos demonstremus eius le-
nobis exi- gitimos esse & germanos filios. Huius esse nobis debet cura
gat. prima ac præcipua: ut in quo animæ nostræ vita & salus con-
stat præcipue. Prior mihi mea salus esse debet quàm proximi.

Quid enim prodest homini si vniuersum mundum lucretur,
animæ verò suæ detrimentum patiatur? In hoc charitatis offi-
cio qui totus est, nec specialiter astrictus aut vocatus ad cer-
tum vllum officium quo proximis seruiat, suam ipsius salu-
tem agens cum omni modestia, & proximis quibus cum de-
git (pauci illi sint, an multi nihil refert) faciès quod exigit fra-
ternæ charitatis officium, non est censendus deesse charita-
tis officio. Cuiusmodi vitæ institutū se stabantur & illi, quos
ad Hebræos Apostolus ut digniores effert quàm quos mundus
caperet: errantes in montibus, in speluncis & desertis agentes.
Sic & piissimos quosque mundum perterritos aut fugientes se-
cessisse, quo Christianæ professioni responsum facerent, imo
bitatum est. Quorum institutum & exemplum æmulantur
statores monasticæ: nec per hoc minus, sed perfectius statu-
ciunt charitatis officio, quàm si nondum erga Deum tales qui
les exigit eius charitas, neglecta salute propria, se totos impo-
derent officiis in proximos.

Alterius Quod institutum, cum infamare pergunt aduersarij ex vi-
adhuc ca- haud admodum monastica monachorum quam plurimorum
uili exor- eadē sane ratione ipsi derogare Christianissimo possent argu-
sio. etiam Evangelio: quod maxima Christianorum pars, parum
uat Christianæ & euangelice. Sed non sunt hæc instituta pro-
fessionis, aut doctrinæ: sed hominum vitia, aliter viuendum quæ

professi sunt. Quemadmodū, & si quæ superstitiones in san-
ctissimum vitæ institutum irrepserint, aut vouentiū animos
occupauerint, In quibus pugnandum est aduersus vitia, at nō
interimenda rei substantia.

Et his mihi præsens controuersia satis explicata videtur: vt
nulli vereamur cuiusuis æqui bonique subire iudiciū: sed
nec ipsam aduersariorum conscientiam, ad quam prouocare
uideremus, si modo his sincere diligentēque perpensis v-
niuersæ, eandem adhibere vellent, & liberum eidem iudiciū
permittere. Quod quo minus possint, quā multa obstant &
impediant, quiuvis ille facile intelligit.

DE COELIBATV

AVT CONIVGIO SACER-

dotum, & voto obligatorum.

Decimaquinta Contro-

uersia.

Vandoquidē & Pauli testimonio, sacerdotū
& ipsa rei hoc attestante euiden- vilipensio-
tia constat, hinc, diuinam legem, nē & con-
religionēque & Dei cultum, in- temptum,
de, eius sacerdotium, se correspō- magnam
dēt necessario habere, ita, vt aut fuisse cau-
translato, aut abrogato, aut contē sam malo-
pto vilipensioque vno, necesse sit rum quæ
similiter se habere & alterum: at- nunc sunt
que apud oēs orbis terrarū natio in ecclesia.

ne, apud quas viguit quæcūque, seu vera, seu falsa religio, tā
fuisse sacerdotij dignitatem, tātū apud populū sacerdotū
austimationē & reuerentiam, quanta ipsius religionis fuit di-
gnitas, æstimatio & reuerentia. Mihi sanē videtur, præcipuā
causam malorum omnium, quæ nouissimis his sæculis inun-
dasse in ecclesiam Dei cernimus, religionis neglectæ, vilipen-
sæ, contemptæ, & eousque indignitatis perductæ, vt vilissi-

D iij